Pròleg. Antoni Vilanova 10
Presentació, agraïments i editorial. 12

PRESÈNCIA I PERVIVÈNCIA DE LES TRES CULTURES

Presència i pervivència de les tres cultures 16
Cronograma 22

EL FI COM A PRINCIPI

El fi com a principi 26
Culturas antiguas. Pedro Azara 28
El *oppidum* de Puente Tablas, Jaén, y la formación de la ciudad íbera en el alto valle del Guadalquivir. Arturo Ruiz y Manuel Molinos 32
Entrar al Panteó avui. Miquel del Pozo 38
Puerta nueva. El Atrio de la Alhambra. Álvaro Siza y Juan Domingo Santos 42
Permanències. Álvaro Siza 47

EL TERRITORI

El territori 50
L'estudi de l'evolució del paisatge a Catalunya. Dels ibers als romans. Gènesi i característiques. Oriol Olesti 52
L'ocupació del territori a al-Àndalus. Dídac Gordillo 58
Empúries. Museu d'Arqueologia de Catalunya. 62
L'edifici de recepció en el conjunt monumental d'Empúries. Fuses-Viader Arquitectes 64
Restauració i adequació del fòrum romà d'Empúries. Encaminaments. Lola Domènech 66
Reforma del criptopòrtic i peristil de la domus dels mosaics d'Empúries. Irene Sancho i Pere Castanyer 68
Museïtzació de l'estoa, l'àgora i els itineraris de la ciutat grega d'Empúries. Josep Maria Fortià 69
Intervención en el paisaje cultural de la ensenada de Bolonia de Cádiz. Marta García de Casasola 70

El centro de visitantes de Baelo Claudia. Guillermo Vázquez Consuegra 72
Restauració de l'aqüeducte romà de Tarraco. Joan-Albert Adell 74
Intervencions puntuals al territori: la Torre del Breny, a Castellgalí; l'arc romà del Pont del Diable, a Martorell-Castellbisbal. Joan Closa 76
La restauració de 1995-1997 de l'Arc de Luci Licini Sura o Arc de Berà. Jaume R. Costa 78
La Alcazaba de Reina. Seis actuaciones y reflexiones sobre un paisaje material. Gonzalo Díaz-Recasens y Gonzalo Díaz y Recasens 80
Jaciment de Madinat al-Zahra 82
El museo de Madinat al-Zahra. Nieto Sobejano Arquitectos 84
Recuperació dels castells d'estructura andalusina d'Amposta i Ulldecona. Jordi Segura 86
El conjunt històric d'Olèrdola. Història, arquitectura, arqueologia. Núria Molist 88
El Camp de les Lloses, un avant-post militar d'època romanorepublicana (125-75 ane), Tona, Barcelona. Montserrat Duran i Imma Mestres 89
La ciutat ibèrica del Castellet de Banyoles. Agustí Jardí 90
El jaciment ibèric del Montgròs. El Brull. Claudi Aranyó 91
El jaciment arqueològic de l'Esquerda. Més de quaranta anys de recerca al servei del coneixement del patrimoni. Maria Ocaña, Imma Ollich i Montserrat de Rocafiguera 92
Magatzems i aula en el parc arqueològic de la Ciutadella de Roses. Joan Falgueras 93

LA CIUTAT

La ciutat 96
La idea de ciudad en las antiguas civilizaciones del Mediterráneo. Formas de construir, costumbres de habitar. Marta Llorente 104
Retrobant els pobles ibers. Margarida Genera 108
Intervenir en poblats ibèrics. Marc Manzano 112
La Moleta del Remei. Jordi Segura i Marc Manzano 114
Els Vilars d'Arbeca. Carme Casals 115
La ciutat ibèrica d'Ullastret. Una aglomeració urbana capital d'un territori. Meritxell Inaraja i Gabriel de Prado 116
Tarraco. Construir damunt les restes. Maite Miró 121
Tarraco. Construir sobre les restes: quelcom més que pedres trencades. Joan Menchon 124
Pla director dels paviments de la Part Alta de Tarragona. Jordi Segura 126
Arranjament del carrer Enrajolat de Tarragona. Carlos Brull 128

Plaza dels Sedassos en el marco del circo romano. Nacho Álvarez 130
Les empremtes de la Tarraco romana en la restauració de l'església de la Santíssima Trinitat. NUA Arquitectures 131
Construcció del claustre de la Catedral de Tarragona sobre les restes del recinte de culte imperial. Figuerola-Gavaldà-Romera Arquitectes 132
La ciutat romana de Baetulo. Margarida Abras 134
Barcino, una colònia fundada per Octavi August. Fem recerca, el Pla Barcino. Carme Miró 138
Barcino. De ciutat romana a ciutat tardoantiga. Julia Beltrán 140
Els treballs per a la consecució d'un pla director de la muralla romana de Barcelona. Marc Aureli Santos 142
Adequació de la domus Avinyó. VORA Arquitectura 144
Balaguer andalusina. Evolució i intervencions. Montserrat Giné i Carme Alòs 146
Evolución urbana de Granada desde los primeros asentamientos ibéricos hasta la época nazarí. Antonio Orihuela 150

ARQUITECTURA

Arquitectura 156
Roma y al-Ándalus como pretexto. Transferencias formales, apropiaciones tipológicas. Josep M. Rovira 160
Tarraco: historia humana y arqueología. Ricardo Mar y Joaquín Ruiz de Arbulo 164
Córdoba romana. Gabriel Ruiz Cabrero 168
Palimpsesto e Palíndromo: A Musealização do Sítio Arqueológico da Praça Nova do Castelo de São Jorge Carrilho da Graça Arquitectos 174
La villa romana La Olmeda. Paredes Pedrosa Arquitectos 178
La biblioteca pública de Ceuta. Paredes Pedrosa Arquitectos 180
Integración urbana y urbanización de los espacios exteriores del conjunto monumental de las iglesias de Sant Pere de Terrassa. Pere Riera 182
La restauració de les esglésies de Sant Pere de Terrassa. Esther Colls i Alfred Pastor 186
El Palau de la Suda a l'entorn de la Seu Vella de Lleida. Ramon Maria Puig 190
Intervenciones en Itálica. Francisco Reina 192
El Patio de Banderas del Alcázar de Sevilla. Trabajos arqueológicos. Miguel Ángel Tabales 194
El Patio de Banderas del Alcázar de Sevilla. Protección arqueológica de la excavación. Francisco Reina 195
***Variae architecturae formae*: la Catedral de Sevilla** Eduardo Mosquera y Clara Mosquera 196
Superposicions a la Catedral de Sevilla i la Mesquita de Còrdova 198
El puente romano de Córdoba y las dos puertas. Juan Cuenca 200

Los Alcázares de Córdoba. Juan F. Murillo 201
Intervención en la Casa del Chapiz, Albaicín, Granada. Antonio Orihuela 202
El parc arqueològic de la ciutat romana de Iesso, a Guissona. Josep Ros 204
El museu i poblat Ibèric de Ca n'Oliver, Cerdanyola del Vallès. Joan Francès 206
La vil·la romana de Vilauba. Lluís Bayona i Pere Castanyer 207
La vil·la romana de Torre Llauder de Mataró. Joaquim García i Vanessa Muñoz 208
El temple romà d'Auso en el context de la ciutat romana. Montserrat de Rocafiguera 209
Centcelles, arquitectura i iconografia. Josep Anton Remolà 210
Intervenció a l'entorn de la vil·la romana de Centcelles. *Workshop* impartit a La Salle Arquitectura, amb motiu del XXXIX Curset. Pedro García i Marc Manzano 212
Herències. Constància i canvi a l'arquitectura. Roger Such 216

CONSTRUCCIÓ

Construcció 220
Topografies en el temps: patrimoni arquitectònic i habitabilitat. Toni Gironès 222
El Mercat de Sant Antoni. Ravetllat Ribas Arquitectes 226
La torre de Vallferosa. Evolució, restauració i datació. Joan Menchon, Ramon Calonge i Josep Esteve 230
El yeso entre Oriente y Occidente. Camilla Mileto y Fernando Vegas 234
Restauración de los muros de tapia de las paratas de las huertas del Generalife. Isabel Bestué 238
Trabajos de conservación en la muralla de La Hoya, Almería, 2006-2011. Jesús María Basterra 242
A través de la muralla, a través del tiempo. Intervención de Antonio Jiménez Torrecillas en Granada. José Miguel Gómez 244
La mezquita del Cristo de la Luz de Toledo. Francisco Jurado 246
Los proyectos de restauración del circuito hidráulico y pavimentación del Patio de los Leones de la Alhambra (2009-2012). Estudio de Arquitectura Pedro Salmerón Escobar 250
La restauració del Pont de les Caixes de Constantí. Miquel Orellana i Pau Jansa 252
Diagnosi de la muralla andalusina del Pla d'Almatà a Balaguer. Proves pilot per a la seva consolidació. Margarita Costa i Manuel Julià 253
Adequació de l'assentament iberoromà de Sant Miquel de Vinebre (Ribera d'Ebre). Carlos Brull 254

BIBLIOGRAFIES 257